

**СТАСЕВСЬКА ОКСАНА АНАТОЛІВНА**

доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,

**МАЛАНЧУК ІЛЛЯ ІГОРОВИЧ**

студент міжнародно-правового факультету 1 курсу, гр. 07мп-20-01 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 008:327.82

DOI 10.37772/2518-1718-2021-1(33)-13

## **КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ: СИМБІОЗ КУЛЬТУРНОГО ТА ПРАВОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ**

У статті проаналізовано поняття культурна дипломатія, її можливості донести до закордонної аудиторії специфіку рідної культури мовою науки, освіти, мистецтва, створити сприятливий імідж держави з метою реалізації провідні задач міжнародної політики. Авторами здійснено осмислення головних завдань, культурних та правових потенціальних можливостей культурної дипломатії України, а також розглянуті її основні правові засади.

**Ключові слова:** дипломатія, культурна дипломатія, зовнішня культурна політика, нормативно-правові документи, імідж держави.

**Постановка проблеми.** Вивчення потенціальних можливостей культурної дипломатії останнім часом стрімко зростає. Це багато в чому пов'язано з усвідомленням провалів/невдач традиційної та особливо «силової» дипломатії, що іноді демонструють неможливість забезпечити успішне вирішення важливих міжнародних проблем через відсутність адекватного розуміння специфіки того чи іншого народу та держави. Дослідники відзначають, що при проведенні зовнішньої політики слід приділяти велику увагу таким складовим суспільної свідомості, як культура, цінності, релігія, менталітет. Саме культурна дипломатія безпосередньо оперує в даному предметному полі, створює необхідний ґрунт для інтенсифікації та підвищення ефективності міжнародного співробітництва.

**Метою дослідження** є осмислення актуалізації культурної дипломатії України у сучасному світі, спроба аналізу її правової основи.

**Аналіз останніх досліджень.** Термін «культурна дипломатія» все частіше виникає в науковому дискурсі. Аналіз наукових досліджень щодо заявленої теми свідчить про поглиблений науковий інтерес до осмислення проблем культурної дипломатії з боку політичної науки, історії та соціології. Внесок в розробку питання ролі культурної дипломатії в зовнішньополітичному векторі діяльності української держави зроблено такими науковцями як Д. Веденєєв,

В. Костров, Т. Пересунько, Н. Мусієнко, В. Циватий, М. Кулініч, О. Розумна, та ін. [1-8]. Нечисленність праць говорить про недостатню опрацьованість культурної складової української дипломатії та необхідність більш поглибленого вивчення даної теми. Водночас у вітчизняній науковій літературі бракує праць, які б висвітлювали правовий вимір культурної дипломатії.

**Виклад основного матеріалу.** В умовах глобалізації відбувається втрата національних витоків. Отже, будь-якій державі необхідно залучати весь потенціал у справі збереження й примноження власної та світової культурної спадщини, підтримки міжнародної та міжетнічної злагоди, взаєморозуміння, цивілізованих відносин між державами.

Міжнародне спілкування у сфері культури має таку ж древню історію, як і у сфері політики та економіки. Воно розвивалося стихійно, під впливом природної потреби народів долучитися до досвіду та досягнень сусідів у сфері культури, й поділитися власним культурним ресурсом. Римський поет Гораций писав: «Греція, полонянкою ставши, переможців грубих полонила», визнаючи надзвичайний вплив грецької культури на становлення римської державності. Один з батьків-засновників США, Томас Джефферсон, також відзначав роль культури у створенні репутації країни, забезпеченні їй поваги та шани у світі.

Міжнародно-правова думка по різному визначає поняття «дипломатія», іноді ототожнюючи його з міжнародним правом або із зовнішньою політикою. Втім дипломатія є одним із найважливіших засобів зовнішньої політики поряд із такими її складовими як збройні сили, розвідка, економічні зв'язки тощо. Культурна дипломатія є видом дипломатії, що як засоби досягнення мети використовує культурне надбання країни: мистецтво, включаючи живопис, скульптуру, театр, кінематограф, музику; літературу (втілюються такі ініціативи, як створення бібліотек в іноземних державах, переклад на іноземні мови творів національних авторів); освіту (надаються освітні програми іноземним студентам; реалізуються проекти наукового і академічного обміну, мовних програм за кордоном). Вона активно застосовується країнами задля інтенсифікації культурної взаємодії, а сам термін має цілком позитивну інтерпретацію. Термін «культурна дипломатія» увів в науковий обіг американський дослідник Ф. Баргхорн (американський «советолог»), який визначив його як маніпуляцію культурними матеріалами та кадрами з метою пропаганди. Проте, зрозуміло, що сьогодні таке визначення не відповідає тим цілям й завданням, які покладаються на культурну дипломатію. Сучасні науковці визначають культурну дипломатію як вид дипломатії, що містить обмін ідеями, цінностями, традиціями та іншими аспектами культури або ідентичності [3, с. 118].

Сьогодні, в умовах формування нової поліцентричної системи міжнародних відносин, роль культури у контексті міжнародного співробітництва важко переоцінити. У ХХІ ст., коли превалює пріоритет вузькодержавних та вузьконаціональних інтересів, коли спостерігається падіння моральних цінностей, панують егоїстичні та індивідуалістичні начала, поширені релігійна та етнічна нетерпимість, надзвичайно актуалізується діалог культур як дієва перешкода конфліктів глобального світу.

Головне завдання дипломатії полягає в формуванні позитивного іміджу держави – це багатостороннє та комплексне завдання, а культурна дипломатія – лише один із шляхів його вирішення. Держава здійснює свою зовнішню політику і захищає національні інтереси за допомогою різних засобів: переговори, укладення міжнародних договорів та угод, силові засоби (насильство та погрози, застосування військової сили), економічні засоби (санкції, ембарго або різного роду «заохочення» у вигляді надання кредитів, постачання енергоресурсів за пільговими цінами) тощо. Водночас, відомо, що міжнародна репутація та імідж будь-якої держави визначається не тільки політичними та економічними можливостями, але й культурним потенціалом. Влада країн, усвідомлюючи свої національні за-

вдання та задля національного забезпечення, повинна докладати значних зусиль (зокрема, виділяти кошти) для активізації культурної дипломатії, просування культурного надбання держави у світовий культурний простір.

Досвід України щодо культурної дипломатії сягає часів української революції початку ХХ ст. У радянські часи Україна як складова єдиної держави мала можливість використовувати здобутки національної культури в дипломатії. Робота була організована на державному рівні, на бюджетні кошти, контролювалась центральними органами влади, активно підтримувалася відповідною роботою посольств. Важливо зауважити, що в ті часи культурна дипломатія була вкрай заідеологізована, що знижувало її можливості та ефективність, хоча в цілому ефект від всіх зусиль був, попри всі ідеологічні втрати (не всі верстви населення сприймали таку дипломатію).

Розпад Радянського союзу на окремі національні держави дещо сповільнив культурну дипломатію. В цей час значно послабились можливості української держави, яка переживала тривалий період становлення державної ідеології та загальнонаціональних цілей. Чітко означена зовнішня політика послабилася, а про важелі культурної дипломатії забули, як про щось малоефективне. Водночас зі здобуттям незалежності Україна отримала можливість самостійно здійснювати свою зовнішню культурну політику, розробляти нормативно-правові основи міжнародної культурної взаємодії, укладати угоди з країнами та міжнародними організаціями, відповідно до нових умов формувати механізм їх реалізації. У країні почався процес трансформації попередньої (радянської, авторитарної) системи міжнародного культурного співробітництва в нову, що спирається на демократичні засади, загальнолюдські цінності та національні інтереси.

До активного застосування інструментарію культурної дипломатії Україна повертається у ХХІ ст., коли виникла нагальна потреба широкої міжнародної підтримки задля реалізації амбітних євроінтеграційних планів. Втім, відома дослідниця проблем культурної дипломатії в сучасній Україні О. Розумна зазначає: «Досвід присутності української культури за кордоном доби Незалежності навряд чи можна назвати політикою культурної дипломатії або хоча б промоції культури. Однак його не можна не враховувати, розбудовуючи культурну дипломатію як політику держави, більше того – аналіз досвіду міжнародної присутності української культури є досить важливим етапом й умовою успішного старту процесу інституалізації культурної дипломатії.» [6, с. 11].

Практика організації культурної присутності за кордоном, популяризації культурного надбання на-

роду (що входить до числа зовнішньополітичних пріоритетів як й більшості держав) зумовлена кількома причинами: культурне співробітництво має формувати «сприятливий клімат» для успішного здійснення зовнішньополітичних акцій, утвердженню за нашою країною гідного, відповідно її геополітичному положенню, місця у світі; культурні зв'язки покликані працювати на створення позитивного та об'єктивного образу України у світі, повинні породжувати й заохочувати почуття симпатії до нашої країни, множити число її друзів, демонструвати відкритість українського суспільства та свідчити про відродження України як вільної й демократичної держави.

Координатором культурної дипломатії держав виступає організація ЮНЕСКО, суть діяльності якої полягає у розвитку діалогу між цивілізаціями, культурами й народами та ґрунтується на повазі загальнолюдських та національних культурних цінностей. Головні завдання ЮНЕСКО зафіксовані в статуті й полягають у визнанні своєрідності культур різних народів та сприянні вільному поширенню ідей словесним й образотворчим шляхом. Сформована система координації, стимулювання та організації культурної діяльності на міжнародному рівні дозволяє виділити наступні завдання культурної дипломатії України: – ознайомлення закордонної громадськості з культурним доробком власного народу; – використання культурного обміну та різних культурних проєктів для підвищення престижу й формування створення сприятливих умов для вдосконалення співпраці в економіці та політиці; – ознайомлення власної громадськості з культурними надбаннями інших народів; – сприяння науковому обміну та співпраці в цій сфері, підтримці високого науково-технологічного рівня, який відповідає світовим стандартам; – співпраця у сфері спорту, туризму; – поширення власної мови за кордоном; – формування іміджу української держави. Держава залишається головним суб'єктом культурної дипломатії на міжнародній політичній арені, але її статус поступово розвивається внаслідок глобалізації. У таких умовах не тільки державні актори культурної дипломатії є представниками національних інтересів. Значну роль починають відігравати неурядові та громадські організації, політики, митці, журналісти, науковці, студентство та окремі активні представники української спільноти [4].

Вагомим інструментарієм культурної дипломатії є взаємодія з громадами української діаспори. Через складні історичні обставини велика кількість українців опинилися за межами Батьківщини, ним було створено багато організацій, метою яких є збереження культурних надбань свого народу та його активне просування в інших країнах. Українські експатріан-

ти, українські закордонні громадські організації наочно демонструють дієвість «любительської» мережі культурної дипломатії, плідно працюють на користь інтересів України та для формування її позитивного іміджу [9].

Пріоритетним напрямом зовнішньополітичної діяльності України є її утвердження як рівноправного партнера для всіх країн світу в економічній, культурній, науково-технічній сферах (за виключенням країн, яким за рішенням Ради Безпеки ООН оголошена економічна блокада), позиціонування себе на міжнародній арені засобами культури у тому числі. Прогресивним кроком у цьому напрямі було створення у 2015 р. структурного підрозділу МЗС України (Управління публічної дипломатії), одне з завдань якого полягає у реалізації іміджевих, культурних та інформаційних проєктів в Україні та за її межами. Свідченням реалізації стратегічної потреби культурної дипломатії як вагомого важеля зовнішньополітичної діяльності стало ініціація (2015 р.) та створення Українського інституту (2017 р.) – головного транслятора цінностей української культури в глобальний світ [10].

Українська культурна дипломатія ґрунтується на міжнародних нормативно-правових документах, ратифікованих Україною, та актах національного законодавства. Правову основу міжнародного культурного співробітництва складають такі угоди: – Конвенція про створення Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) (Лондон, 1945); – Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту (Гаага, 1954); – Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та попередження незаконного ввезення, вивезення та передачі права власності на культурні цінності (Париж, 1970); – Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (Париж, 1972); – Другий протокол до Гаазької Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту (Гаага, 1999); – Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини (Париж, 2003); – Конвенція про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження (Париж, 2005). Важливими для реалізації завдань культурної дипломатії є угоди, розроблені під егідою Ради Європи: – Європейська культурна конвенція (Париж, 1954); – Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Лондон, 1969); – Європейська конвенція про транскордонне телебачення (Страсбург, 1989; доповнена в 1998); – Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Переглянута) (Ла Валлетта, 1992); – Європейська хартія регіональних мов або мов меншин (Страсбург, 1992); – Рамкова конвенція про захист національних меншин (Страсбург, 1995); – Конвенція про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабон, 1997).

Правова база міжнародного культурного співробітництва отримала законодавче оформлення в Законі України «Про культуру» [11], де в розділі VIII «Міжнародні культурні зв'язки» зазначено, що держава сприяє міжнародному культурному обміну, співробітництву закладів культури, професійних творчих працівників, працівників культури України із закордонними партнерами, хоча й не вказується, які саме дії будуть прийняті з цією метою та діяльність яких органів запроваджуватиме цю політику. Серед базових національних нормативно-правових актів, що покладені в основу культурної дипломатії України є Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [12]. Деякі нормативні документи фактично прямо акцентують важливість культурної дипломатії, не використовуючи саме поняття. Зокрема, одними із головних завдань зовнішньої політики України є створення сприятливих зовнішньополітичних умов для розвитку української нації, її економічного потенціалу, історичної свідомості, національної гідності українців, а також етнічної, культурної, мовної, релігійної самобутності громадян України усіх національностей, підтримка інтеграції України у світовий інформаційний простір, утвердження провідного місця України у системі міжнародних відносин, зміцнення міжнародного авторитету держави [13]. Культурна дипломатія посідає важливе місце в українській зовнішній політиці, проте недосконалість наявної нормативно-правової основи не дає їй можливості повною мірою виявити та реалізувати свій потенціал.

На нашу думку, чітка фіксація поняття «культурна дипломатія» в нормативно-правовому полі сприятиме систематизації розуміння гуманітарних засад зовнішньополітичної діяльності України; активізації дослідження специфіки культурної дипломатії у юридичній та дипломатичній площині; популяризації наявних засад культурної дипломатії. Окрім цього, важливим кроком у юридичному затвердженні культурної дипломатії може стати створення відпо-

відних інститутів, що будуть її реалізовувати. Головно – забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС прямо пропорційна дієвості культурної дипломатії.

Аналіз поставленої проблеми, сьогоденних питань на шляху реалізації потенційних можливостей культурної дипломатії актуалізують правове забезпечення культурної дипломатії, що може стати чинником підвищення дієвості цього інституту, а відповідно і зовнішньої політики загалом, а тому нагальним стає створення сприятливого законодавчого поля для максимальної ефективності культурної дипломатії.

**Висновки.** В у мовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та їх проникнення в усі сфери людської життєдіяльності держава має небачені раніше можливості поширення своєї культури. Заповнення правових прогалів щодо культурної дипломатії має відбуватися у векторі визнання культури як суб'єкта зовнішньої політики, усвідомлення її репутаційного та соціального потенціалу. Просування своїх досягнень у сфері мистецтва, науки й освіти стає одним з ефективних засобів розв'язання зовнішньополітичних задач. Культурна дипломатія більш ніж коли-небудь стає полем боротьби за уми, серця й матеріальне багатство людей по всьому світу. В епоху глобальних трансформацій, конфліктів та нестабільності важко переоцінити культурний та правовий потенціал цього виду дипломатії, який має свій унікальний арсенал засобів формування позитивного образу країни за кордоном. Це важливий ресурс культурного, політичного і правового впливу в світі, який можна використовувати для просування інтересів власної держави, для поліпшення взаєморозуміння між лідерами і народами. Перед Україною стоїть завдання не просто актуалізувати старі та знайти нові культурні образи й символи, для створення гідного іміджу країни, а й створити відповідну до викликів часу нормативно-правову базу ефективного втілення завдань культурної дипломатії.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Веденеев Д. В. Становлення культурної дипломатії Української народної республіки періоду директорії (1918-1920 рр.). *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019, №2. С. 18–22.
2. Костров В. Культурна дипломатія України: чому не використовуємо резерви? *Віче*. 2016. №14. URL: <http://www.viche.info/journal/5266/>.
3. Мусієнко І. В. Культурна дипломатія України в контексті проблем євроінтеграції та міжнародних економічних стосунків. *Розвиток суспільних наук: європейські практики та національні перспективи*: матер. міжнар. наук. Конф. Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2015. С. 118–121.
4. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії в сучасних умовах. *Humanitarian vision*. 2017. Vol. 3. Num. 1. С. 25–30. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv\\_2017\\_3\\_1\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv_2017_3_1_7).

5. Пересунько Т. Політика «тиші». Культурна дипломатія України повинна перетворитися на чинник національної безпеки. URL: <http://www.day.kiev.ua/uk/blog/politika/politika-tishi>.
6. Розумна О. Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи (аналітична доповідь). Політика культурної дипломатії: стратегічні пріоритети для України: зб. наук.-експерт. матеріалів / за заг. ред. О.П. Розумної, Т.В. Черненко. Київ: НІСД, 2016. 92 с.
7. Сербіна Н. Ф., Кучмій О. П. Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої політики сучасної європейської держави. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Випуск 100. Част. I. С. 122–131.
8. Ціватий В. Г., Кулініч М.Ю. Інституціональний розвиток культурної дипломатії XXI століття: архівна спадщина України і світ. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2017. Вип. 24(2). С. 52–58. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau\\_2017\\_24%282%29\\_\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2017_24%282%29__8).
9. Атаманенко А. Роль закордонних українців в публічній та культурній дипломатії: історичний та сучасний аспекти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Історичні науки»*. 2019, № 29. С. 54–65.
10. Розумна О. Український інститут як інструмент культурної дипломатії: проблеми і шляхи подолання. Аналітична записка. Київ, 2016. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/ukrainskiy-institut-yak-instrument-kulturnoi-diplomatii>.
11. Закон України «Про культуру». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>.
12. Закон України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>.
13. Постанова Верховної Ради «Про основні напрями зовнішньої політики України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12#Text>.

#### REFERENCES

1. Viedienieiev D. V. (2019). Stanovlennia kulturnoi dyplomatii Ukrainskoi narodnoi respubliky periodu dyrektorii (1918-1920 rr.). *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Personnel Culture and Arts*, 2, 18-22 [in Ukrainian].
2. Kostrov V. (2016). Kulturna dyplomatiiia Ukrainy: chomu ne vykorystovuiemo rezervy? *Viche – Veche*, 14. URL: <http://www.viche.info/journal/5266/> [in Ukrainian].
3. Musiienko I. V. (2015). Kulturna dyplomatiiia Ukrainy v konteksti problem yevrointehratsii ta mizhnarodnykh ekonomichnykh stosunkiv. *Rozvytok suspilnykh nauk: yevropeiski praktyky ta natsionalni perspektyvy: mater. mizhnar. nauk. konf. (m. Lviv, 2015) - Development of social sciences: European practices and national prospects: Proceedings of International Science conf.* Lviv: HO «Lvivska fundatsiia suspilnykh nauk», 118-121 [in Ukrainian].
4. Lutsyshyn H. (2017). Osoblyvosti rozvytku kulturnoi dyplomatii v suchasnykh umovakh. H. Lutsyshyn, A. Honcharuk (Ed.). *Humanitarian vision*, Vol. 3, Num. 1, 25-30. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv\\_2017\\_3\\_1\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv_2017_3_1_7) [in Ukrainian].
5. Peresunko T. Polityka «tyshi». Kulturna dyplomatiiia Ukrainy povynna peretvorytysia na chynnyk natsionalnoi bezpeky. URL: <http://www.day.kiev.ua/uk/blog/politika/politika-tishi> [in Ukrainian].
6. Rozumna O. (2016). Kulturna dyplomatiiia Ukrainy: stan, problemy, perspektyvy (analychna dopovid). *Polityka kulturnoi dyplomatii: stratehichni priorytety dlia Ukrainy: zb. nauk.-ekspert. materialiv – Policy of cultural diplomacy: strategic priorities for Ukraine: collection of scientific and expert materials*. O. P. Rozumnoi, T. V. Chernenko (Ed.). Kyiv: NISD [in Ukrainian].
7. Serbina N. F., Kuchmii O. P. (2011). Kulturna dyplomatiiia yak instrument zovnishnoi polityky suchasnoi yevropeiskoi dkrzhavy. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn – Actual problems of international relations*, Issue 100, Ch. I, 122–131 [in Ukrainian].
8. Tsivatyi V. H. (2017). Instytutsionalnyi rozvytok kulturnoi dyplomatii Kulinich M.Yu. KhKhI stolittia: arkhivna spadshchyna Ukrainy i svit. V. H. Tsivatyi, M. Yu. Kulinich (Ed.). *Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy – Scientific Bulletin of the Diplomatic Academy of Ukraine*, Issue. 24(2), 52–58. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau\\_2017\\_24%282%29\\_\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2017_24%282%29__8) [in Ukrainian].
9. Atamanenko A. (2019). Rol zakordonnykh ukraintiv v publichnii ta kulturnii dyplomatii: istorychni ta suchasni aspekty. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia» – Scientific notes of the National University of Ostroh Academy, a series of historical sciences, Ser. «Istorychni nauky»*, 29, 54–65 [in Ukrainian].
10. Rozumna O. (2016). Ukrainskyi instytut yak instrument kulturnoi dyplomatii: problemy i shliakhy podolannia. *Analitychna zapyska - Analytical note*. Kyiv. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/ukrainskiy-institut-yak-instrument-kulturnoi-diplomatii> [in Ukrainian].

11. Pro kulturu: Zakon Ukrainy vid 14.12.2010 r. № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> [in Ukrainian].
12. Pro zasady vnutrishnoi ta zovnishnoi polityky: Zakon Ukrainy vid 01.07.2010 r. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> [in Ukrainian].
13. Pro Osnovni napriamy zovnishnoi polityky Ukrainy: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 02.07.1993 r. № 3360-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12#Text> [in Ukrainian].

СТАСЕВСКАЯ ОКСАНА

доцент, кандидат философских наук, доцент кафедры культурологии  
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого,

МАЛАНЧУК ИЛЬЯ

студент 1 курса международно-правового факультета  
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

**КУЛЬТУРНАЯ ДИПЛОМАТИЯ:  
СИМБИОЗ КУЛЬТУРНОГО И ПРАВОВОГО ПОТЕНЦИАЛА**

В статье проанализировано понятие культурная дипломатия, ее возможности донести до зарубежной аудитории специфику родной культуры языком науки, образования, искусства, создать благоприятный имидж государства с целью реализации ведущих задач международной политики. Авторами осмыслены главные задачи, культурный и правовой потенциал культурной дипломатии Украины, а также рассмотрены ее правовые основы.

**Ключевые слова:** дипломатия, культурная дипломатия, внешняя культурная политика, нормативно-правовые документы, имидж государства.

STASEVSKA OKSANA

PhD, Associate Professor of the Department of Culturology  
Yaroslav Mudryi National Law University,

MALANCHUK ILLIA

1-st year student of the Faculty of International Law  
Yaroslav Mudryi National Law University

**CULTURAL DIPLOMACY: SYMBIOSIS OF CULTURAL AND LEGAL POTENTIAL**

**Problem setting.** The study of the potential of cultural diplomacy has been growing rapidly in recent times. This is due to the realization of the failures of traditional and «force» diplomacy, which often demonstrate the inability to ensure the successful solution of important international problems. Researchers note the need to use cultural diplomacy to intensify and increase the effectiveness of international cooperation.

**Target of research.** Understanding the actualization of cultural diplomacy of Ukraine in the modern world, an attempt to analyze its legal basis.

**Analysis of resent researches and publications.** The concep «cultural diplomacy» is more common in scientific discourse. Scientists such as D. Vedeneev, V. Kostrov, T. Peresunko, N. Musienko, V. Tsyvaty, M. Kulinich, O. Rozumna, and others have contributed to the development of the role of cultural diplomacy in the foreign policy vector of the Ukraine. Political science works predominate among the researches. Few works analyze the legal aspects of cultural diplomacy.

**Article's main body.** In the context of globalization there is a loss of national origins. Therefore, states must use all their potential to preserve and enhance their own and the world's cultural heritage, mutual understanding and support of interethnic harmony. International legal thought defines the concept of «diplomacy» in different ways, sometimes identifying it with international law or foreign policy. However, diplomacy is one of the most important tools of foreign

policy, along with its components such as the armed forces, intelligence, economic ties, and so on. Cultural diplomacy is a type of diplomacy that uses the country's cultural heritage as a means to an end.

The role of cultural potential in international relations is highly valued. It is cultural diplomacy, not the use of force to impose political, ideological ideas, which aims to unite countries.

Ukraine is returning to the active use of cultural diplomacy tools in the XXI century, when there was an urgent need for broad international support for the implementation of ambitious European integration plans. The system of coordination, stimulation and organization of cultural activities at the international level allows identifying the tasks of cultural diplomacy of Ukraine. Ukrainian cultural diplomacy based on international legal instruments ratified by Ukraine and acts of national legislation. The analysis of the problem allows determining the urgent task of creating a favorable legislative framework for the maximum effectiveness of cultural diplomacy.

**Conclusions and prospects for the development.** The filling of legal gaps in cultural diplomacy should take place in the vector of recognition of culture as a subject of foreign policy, awareness of its reputational and social potential. Ukraine faces the task of updating old and finding new cultural images and symbols to create a decent image of the country, as well as to create an appropriate legal framework for the effective implementation of the tasks of cultural diplomacy.

**Keywords:** diplomacy, cultural diplomacy, foreign cultural policy, regulatory and legal documents, image of the state.

**За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:**

Стасевська О. А., Маланчук І. І. Культурна дипломатія: симбіоз культурного та правового потенціалу. *Право та інновації*. 2021. № 1 (33). С. 89–95.